

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Lublinie

LLU.411.004.01.2022

**Pan
Zygmunt Osiak
Prezes Zarządu
Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o.
w Lubartowie**

ul. Parkowa 6
21-100 Lubartów

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

*Kontrola nr I/22/003/LLU Przestrzeganie przepisów o zasadach wynagradzania członków zarządu
i rad nadzorczych spółek komunalnych w województwie lubelskim*

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Lubartowie, 21-100 Lubartów, ul. Parkowa 6 (dalej: Spółka lub PGK).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Zygmunt Osiak, Prezes PGK od 1 września 2021 r. (dalej: Prezes). Poprzednio, tj. od 12 lipca 2019 r. do 1 września 2021 r. Prezesem był Sławomir Czerniak, od 8 do 11 lipca 2019 r. obowiązki Prezesa pełniła Sylwia Romańczuk, a od 22 czerwca 2011 r. do 30 czerwca 2019 r. Prezesem był Tomasz Marzęda.
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none">1. Przestrzeganie przepisów o zasadach wynagradzania członków zarządu.2. Przestrzeganie przepisów o zasadach wynagradzania członków rady nadzorczej.
Okres objęty kontrolą	Lata 2018-2022 z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed lub po tym okresie, jeżeli miały wpływ na zagadnienia objęte kontrolą NIK.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Lublinie
Kontroler	Edyta Kolano, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do przeprowadzenia kontroli nr LLU/160/2022 z dnia 28 listopada 2022 r. (akta kontroli str. 3-5)

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA	Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie przestrzeganie przez organy Spółki zasad wynagradzania członków Zarządu oraz Rady Nadzorczej PGK (dalej: RN).
Uzasadnienie oceny ogólnej	Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników ³ uchwałami w sprawie kształtowania wynagrodzeń ustaliło wysokość wynagrodzeń członków Zarządu oraz RN Spółki. W okresie od 1 stycznia 2018 r. do 30 listopada 2022 r. wynagrodzenie Prezesa było naliczane i wypłacane w nieprawidłowej wysokości bez uwzględnienia przepisów ustaw o budżetach ⁴ , na mocy których podstawa wymiaru, o której mowa w art. 1 ust. 3 pkt 11 ustawy z dnia 9 czerwca 2016 r. o zasadach kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami ⁵ została zamrożona na poziomie obowiązującym w 2017 r. Od 1 stycznia 2018 r. do 30 listopada 2022 r. wynagrodzenie stałe Prezesa zostało wypłacone w kwocie zawyżonej łącznie o 172 110,52 zł. Nieprzestrzeganie przepisów wskazanych

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Dalej: NZW.

⁴ Odpowiednio: art. 28 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2018 (Dz. U. poz. 2371, ze zm.), art. 22 ustawy z dnia 9 listopada 2018 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2019 (Dz. U. z 2018 r. poz. 2435, ze zm.), art. 31 ustawy z dnia 13 lutego 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2020 (Dz. U. z 2020 r. poz. 278), art. 15 ustawy z dnia 19 listopada 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2021 (Dz. U. z 2020 r. poz. 2400, ze zm.), art. 11 ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2022 (Dz. U. z 2021 r. poz. 2445).

⁵ Dz. U. z 2020 r. poz. 1907, ze zm. (dalej: ustawa o wynagrodzeniach w spółkach).

ustaw o budżetach doprowadziło także do wypłacenia w okresie od 1 stycznia 2018 r. do 30 czerwca 2022 r. wynagrodzenia członkom RN w wysokości zawyżonej łącznie o 73 870,94 zł.

Od 1 lipca 2022 r. Spółka prawidłowo ustalała i wypłacała wynagrodzenia członkom RN.

W trakcie prowadzenia czynności kontrolnych organy Spółki podjęły działania zmierzające do usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości poprzez:

- wezwanie Prezesów oraz członków RN (byłych i obecnych) do zapłaty nadpłaconych wynagrodzeń (do dnia zakończenia czynności kontrolnych, tj. do 24 lutego 2023 r. Spółka odzyskała z tego tytułu kwotę 3148,60 zł),
- złożenie do sądu wniosków o zawiązanie do prób ugodowej,
- zawarcie porozumienia z Prezesem i przewodniczącym RN (pełniącym tę funkcję od 12 grudnia 2018 r. do 28 września 2022 r.) w sprawie zwrotu nadpłaconych wynagrodzeń, które przekraczały limity określone w art. 4 ust 2 pkt 2 oraz art. 10 ust 1 pkt 2 ustawy o wynagrodzeniach w spółkach (do dnia zakończenia czynności kontrolnych, tj. do 24 lutego 2023 r. obecny Prezes oraz przewodniczący RN pełniący tę funkcję od 12 grudnia 2018 r. do 28 września 2022 r., zwrócili Spółce łącznie kwotę 3552,68 zł).

NZW, w dniu 28 grudnia 2022 r. (tj. w trakcie prowadzenia czynności kontrolnych) podjęło uchwały w sprawie zasad kształtowania wynagrodzeń członków organu zarządzającego i nadzorczego, w wyniku czego od 1 grudnia 2022 r. wynagrodzenie Prezesa oraz członków RN zostało określone z uwzględnieniem art. 11 ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2022.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowej⁶ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Przestrzeganie przepisów o zasadach wynagradzania członków zarządu

Opis stanu faktycznego

1.1. W okresie objętym kontrolą PGK spełniało warunki określone w art. 4 ust. 2 pkt 2 ustawy o wynagrodzeniach w spółkach, a skala działalności kwalifikowała Spółkę do ustalenia członkom organu zarządzającego części stałej wynagrodzenia w przedziale od dwukrotności do czterokrotności podstawy wymiaru⁷. W latach 2018-2022 podstawa wymiaru na podstawie przepisów ustaw o budżetach wynosiła 4403,78 zł i stanowiła równowartość przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw, bez wypłat z zysku w czwartym kwartale 2016 r., określonego obwieszczeniem Prezesa GUS z dnia 18 stycznia 2017 r.⁸ (dalej: podstawa wymiaru). W okresie objętym kontrolą Zarząd PGK był jednoosobowy.

Uchwałami nr 4/2017⁹ zostały określone przez NZW zasady kształtowania wynagrodzeń członków Zarządu Spółki, które składało się z części stałej

⁶ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁷ Zgodnie z art. 1 ust. 3 pkt 11 ustawy o wynagrodzeniach w spółkach przez podstawę wymiaru należy rozumieć wysokość przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w czwartym kwartale roku poprzedniego, ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego (dalej: Prezes GUS).

⁸ Dz. Urz. GUS z 2017 r. poz. 3. Ze względu na treść przepisów ustaw o budżetach, według których podstawę wymiaru, o której mowa w art. 1 ust. 3 pkt 11 ustawy o wynagrodzeniach w spółkach, stanowi przeciętne miesięczne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w czwartym kwartale 2016 r.

⁹ Z dnia 19 czerwca 2017 r., dalej: uchwała NZW nr 4/2017.

stanowiącej wynagrodzenie miesięczne podstawowe, określonej kwotowo oraz części zmiennej, stanowiącej wynagrodzenie uzupełniające za rok obrotowy Spółki. Miesięczne wynagrodzenie stałe ustalono jako trzykrotność przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w czwartym kwartale roku poprzedniego ogłoszonego przez Prezesa GUS. W powyższej uchwale wskazano także możliwość corocznej waloryzacji wynagrodzenia stałego zgodnie z ogłoszeniem Prezesa GUS o wysokości przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia, a zmiana wysokości wynagrodzenia w tym trybie nie stanowiła zmiany umowy. NZW upoważniło RN do określenia wysokości wynagrodzenia stałego członka Zarządu. W dniu 28 grudnia 2022 r., uchwałą nr 3/2022¹⁰ NZW ustaliło od 1 grudnia 2022 r. wysokość wynagrodzenia stałego na poziomie czterokrotności podstawy wymiaru o której mowa w art. 1 ust. 3 pkt 11 ustawy o wynagrodzeniach w spółkach z uwzględnieniem powszechnie obowiązujących przepisów szczególnych określających, w tym modyfikujących lub zmieniających tą podstawę wymiaru, w szczególności ustaw o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na poszczególne lata. Powyższe oznaczało wzrost miesięcznego wynagrodzenia stałego Prezesa o 4403,78 zł (tj. o 25%) w stosunku do wynagrodzenia przysługującego zgodnie z uchwałą NZW nr 4/2017 z uwzględnieniem art. 11 ustawy o budżecie na rok 2022, a także utrzymanie wysokości miesięcznego wynagrodzenia na poziomie wypłaconego w okresie wrzesień – listopad 2022 r.

Burmistrz Miasta Lubartów wyjaśnił, że ustalone na mocy uchwały NZW nr 3/2022 zasady wynagradzania członków Zarządu odpowiadają obowiązującym regulacjom prawnym oraz korespondują z sytuacją finansową Spółki. Projekt przyjętej uchwały został pozytywnie zaopiniowany przez RN. Przesłankami, którymi kierował się reprezentant jedyne go wspólnika (tj. Miasta) przy głosowaniu nad przedmiotową uchwałą były aktualne warunki funkcjonowania rynku pracy oraz znaczna utrata, w stosunkowo krótkim okresie, wartości pieniądza (inflacja, spadek realnych wynagrodzeń), co wymagało korekty zasad wynagradzania na korzyść osoby zatrudnionej w charakterze członka Zarządu.

NIK zauważa, że wynagrodzenia pracowników Spółki w latach 2018-2022 wzrosły o 19,53%, a porównując 2022 r. do 2021 r. – zmalały o 2,55%. Ponadto, zgodnie z Zakładowym Układem Zbiorowym Pracy pracowników PGK, od 1 stycznia 2019 r. m.in. zlikwidowano nagrody jubileuszowe, dodatki funkcyjne i brygadzystowskie wyliczane od minimalnego wynagrodzenia tj. od kwoty 2250 zł (w 2019 r.) nie wliczane do premii, a dodatek za staż pracy obowiązujący na dzień 31 grudnia 2018 r. został włączony do płacy zasadniczej.

(akta kontroli str. 4-11, 25-26, 280-283, 323-327, 549-550)

W sprawie kształtowania wynagrodzeń Prezesa w kontrolowanym okresie, RN podjęła następujące uchwały:

- nr 3/IV/2017 z 20 czerwca 2017 r.¹¹, w której określiła wysokość stałego miesięcznego wynagrodzenia Prezesa¹², jako trzykrotność przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w czwartym kwartale roku poprzedniego, ogłoszonego przez Prezesa GUS¹³,
- nr 39/IV/2019 z 12 lipca 2019 r.¹⁴, w której określiła wysokość stałego miesięcznego wynagrodzenia Prezesa¹⁵, jako trzykrotność przeciętnego

¹⁰ Dalej: uchwała NZW nr 3/2022.

¹¹ Dalej: uchwała RN nr 3/IV/2017.

¹² Powołanego z dniem 20 czerwca 2017 r. na trzyletnią kadencję.

¹³ Ustalono na poziomie 13 211,34 zł (do wyliczenia kwoty wynagrodzenia stałego przyjęto przeciętne miesięczne wynagrodzenia w czwartym kwartale 2016 r., które wynosiło 4403,78 zł).

¹⁴ Dalej: uchwała RN nr 39/IV/2019.

miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w czwartym kwartale roku poprzedniego, ogłoszonego przez Prezesa GUS¹⁶ oraz

- nr 67/IV/2021 z 1 września 2021 r.¹⁷, która zawierała wysokość stałego miesięcznego wynagrodzenia Prezesa określoną jako trzykrotność przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w czwartym kwartale roku poprzedniego, ogłoszonego przez Prezesa GUS¹⁸ (zmieniona uchwałą nr 5/V/2022 z 28 grudnia 2022 r., która od 1 grudnia 2022 r. określiła wysokość stałego miesięcznego wynagrodzenia Prezesa jako czterokrotność podstawy wymiaru o której mowa w art. 1 ust. 3 pkt 11 ustawy o wynagrodzeniach w spółkach. Na dzień zawarcia aneksu do umowy o zarządzanie, na mocy przepisów szczególnych uznających za przedmiotową podstawę wymiaru przeciętne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w czwartym kwartale 2016 r., ogłoszonym przez Prezesa GUS wynosiło 17 615,12 zł).

(akta kontroli str. 88-89, 101-103, 109-120, 124-129)

Do 30 czerwca 2019 r. Prezes był zatrudniony na podstawie umowy o pracę¹⁹, w której ustalono wysokość wynagrodzenia stałego równej trzykrotności przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w czwartym kwartale roku poprzedniego ogłoszonego przez Prezesa GUS – na dzień zawarcia aneksu wynosiło ono 13 211,34 zł. Wskazano tam także, że podlega ono corocznej waloryzacji zgodnie z ogłoszeniem Prezesa GUS o wysokości przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w czwartym kwartale roku poprzedniego i od 1 stycznia 2018 r. wynagrodzenie stałe ustalono na poziomie 14 218,53 zł,

a od 1 stycznia 2019 r. – 15 213,75 zł. Umowa o pracę, na prośbę Prezesa z 28 czerwca 2019 r., została rozwiązana na mocy porozumienia stron z dniem 30 czerwca 2019 r. Od 1 stycznia 2018 r. do 30 czerwca 2019 r. Spółka wypłaciła ówczesnemu Prezesowi zawyżone wynagrodzenie stałe o 24 100,74 zł.

W związku z rezygnacją Prezesa z pełnienia funkcji, RN powierzyła²⁰ pełnienie obowiązków Głównej księgowej Spółki do czasu powołania Prezesa.

(akta kontroli str. 130-142, 144-147, 557-558)

Postanowienia wydanych uchwał w zakresie wynagrodzenia stałego, tj. jego wysokości i waloryzacji zostały powielone w zawartych umowach o świadczenie usług zarządzania (dalej: umowy o zarządzanie), które Spółka, reprezentowana przez członków RN, zawierała z kolejnymi prezesami Zarządu:

- 12 lipca 2019 r.²¹ (obowiązywała od 12 lipca 2019 r. do 1 września 2021 r.²²), przy czym podano, że wynagrodzenie stałe na dzień zawarcia umowy wynosi 15 213,75 zł;
- 1 września 2021 r.,²³ w której dodatkowo wskazano, że wynagrodzenie stałe wynosi 16 966,29 zł (Aneksem nr 1²⁴ do umowy z 1 września 2021 r., obowiązującym od 1 grudnia 2022 r., wynagrodzenie stałe określono jako

¹⁵ Powołanego z dniem 12 lipca 2019 r.

¹⁶ Ustalono na poziomie 15 213,75 zł (do wyczenia kwoty wynagrodzenia stałego przyjęto przeciętne miesięczne wynagrodzenia w czwartym kwartale 2018 r., które wynosiło 5071,25 zł).

¹⁷ Dalej: uchwała RN nr 67/IV/2021.

¹⁸ Ustalono na poziomie 16 966,29 zł (do wyczenia kwoty wynagrodzenia stałego przyjęto przeciętne miesięczne wynagrodzenia w czwartym kwartale 2020 r. – 5655,43 zł).

¹⁹ Zawartej 25 czerwca 2014 r. wraz z aneksem z 20 czerwca 2017 r., dalej: (umowa o pracę).

²⁰ Uchwałą RN nr 37/IV/2019 z 8 lipca 2019 r.

²¹ Dalej: umowa z 12 lipca 2019 r.

²² Uchwałą RN nr 65/IV/2021 z dnia 1 września 2021 r. Prezes został odwołany.

²³ Dalej: umowa z 1 września 2021 r.

²⁴ Z dnia 28 grudnia 2022 r.

czterokrotność podstawy wymiaru stanowiącej, na mocy przepisów szczególnych, przecięte miesięczne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w czwartym kwartale 2016 r., tj. 17 615,12 zł).

(akta kontroli str. 5-11, 82-99, 104-120)

Łącznie, naliczone i wypłacone wynagrodzenie stałe kolejnych prezesów Zarządu w okresie od 1 stycznia 2018 r. do 30 listopada 2022 r. wyniosło²⁵ 964 947,19 zł. We wskazanym okresie, wynagrodzenie stałe Prezesa zostało wyliczone bez uwzględnienia przepisów ustaw o budżetach, co spowodowało zawyżenie tych wynagrodzeń o kwotę 172 110,52 zł (opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*).

Od 1 grudnia 2022 r., zgodnie z uchwałą NZW nr 3/2022, miesięczne wynagrodzenie stałe Prezesa zostało ustalone jako czterokrotność podstawy wymiaru i wyniosło 17 615,12 zł.

(akta kontroli str. 5-11, 25-26, 82-87, 104-108, 130-136, 253-283)

W trakcie kontroli NIK, Spółka wystosowała (od 2 do 16 stycznia 2023 r.) wezwania do zapłaty nadpłaconych wynagrodzeń oraz świadczeń dla trzech Prezesów w łącznej wysokości 246 919,01 zł (odpowiednio: 75 498,86 zł, 99 580,53 zł, 71 839,62 zł).

Równocześnie Spółka złożyła do Sądu Rejonowego w Lubartowie dwa wnioski do Prezesów (pełniących funkcje od 1 stycznia 2018 r. do 1 września 2021 r.) o zawezwanie do próby ugodowej w sprawie o zapłatę łącznie 175 079,39 zł (75 498,86 zł i 99 580,53 zł).

(akta kontroli str. 406-434)

Przeprowadzony audyt²⁶ instytucjonalny i finansowy za lata 2019-2021 wykazał, że do ustalenia wysokości wynagrodzenia stałego Prezesa, PGK nie zastosowało przepisów ustaw o budżetach. Audytor zalecił Spółce podjąć działania w celu odzyskania nienależnie wypłaconych wynagrodzeń obecnemu i byłym prezesom PGK.

(akta kontroli str. 148-181)

Na posiedzeniu RN 6 września 2022 r., zastępca przewodniczącego stwierdziła, że Spółka nie popełniła błędów wypłacając wynagrodzenia, ponieważ w świetle obowiązującego prawa dopuszczalna była automatyczna waloryzacja wynagrodzeń, a Spółka mieściła się w przedziale określonym w art. 4 ust 2 pkt 2 ustawy o wynagrodzeniach w spółkach. Wskazała także kancelarię radców prawnych i zwróciła się z prośbą do obecnego Prezesa o wystąpienie przez Spółkę w zakresie wyrażenia stanowiska w przedmiocie prawidłowości postępowania organów PGK w zakresie wypłacania wynagrodzeń kolejnym prezesom i członkom RN w latach 2019-2021.

(akta kontroli str. 184-186)

Zdaniem NIK powyższa interpretacja nie jest prawidłowa. Podstawą do naliczania i wypłacania wynagrodzeń prezesom Zarządu Spółki do 30 listopada 2022 r. był § 2 ust. 2 uchwały NZW nr 4/2017. Wynagrodzenie to zostało określone jako iloczyn podstawy wymiaru w rozumieniu art. 1 ust 3 pkt 11 ustawy o wynagrodzeniach w spółkach i odpowiedniego wskaźnika. Wobec zamrożenia podstawy wymiaru na poziomie określonym dla 2017 r. w przepisach ustaw o budżetach, wynagrodzenie prezesów Zarządu nie mogło ulegać corocznej waloryzacji.

²⁵ Z wyłączeniem okresu od 1 do 11 lipca 2019 r.

²⁶ Wyniki przedłożono Spółce 15 lipca 2022 r.

W trakcie kontroli NIK, przewodniczący ZW (tj. Burmistrz Miasta)²⁷ zobowiązał Prezesa do podjęcia działań w celu odzyskania nienależnie wypłaconych wynagrodzeń kolejnym prezesom Zarządu Spółki oraz przestrzegania uchwał organów Spółki i obowiązujących przepisów, w tym ustaw o budżetowych w zakresie bieżącego naliczania i wypłacania wynagrodzeń

Prezes odpowiedział Burmistrzowi, że Spółka zleciła analizę prawną z której wynika, że sposób wyliczania wynagrodzeń członków RN i prezesów Zarządu w latach 2019-2021 był prawidłowy, o ile nie przekraczał limitów określonych w ustawie o wynagrodzeniach w spółkach. Mając na uwadze przekazane zalecenia, Spółka podjęła decyzję o waloryzacji wynagrodzenia Prezesa i o dostosowaniu

od 1 września 2022 r. wysokości wynagrodzenia do czterokrotności kwoty przeciętnego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w czwartym kwartale 2016 r., tj. kwoty 17 615,12 zł.

Na okoliczność wyliczenia i wpłacenia wynagrodzenia w błędnej wysokości, niezgodnej z obowiązującymi przepisami prawa, Spółka w dniu 19 grudnia 2022 r. podpisała z Prezesem porozumienie dotyczące zwrotu 8378,24 zł. Ustalono, że spłata zadłużenia nastąpi w czterech ratach. Do zakończenia czynności kontrolnych, obecny Prezes Spółki wpłacił na rachunek bankowy Spółki pierwszą ratę, tj. 2094,56 zł.

NIK zauważa, że od 1 stycznia do 30 sierpnia 2022 r. wynagrodzenie stałe Prezesa przekroczyło maksymalną, wyrażoną w art. 4 ust. 2 pkt 2 ustawy o wynagrodzeniach w spółkach krotność podstawy wymiaru. Zgodnie z uchwałą NZW nr 3/2022, dopiero od 1 grudnia 2022 r. wynagrodzenie Prezesa zostało ustalone na poziomie czterokrotności kwoty przeciętnego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w czwartym kwartale 2016 r., a według uchwały NZW nr 4/2017 – miesięczne wynagrodzenie stałe ustalono jako trzykrotność przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w czwartym kwartale roku poprzedniego ogłoszonego przez Prezesa GUS. Zawarte ww. porozumienie nie wyczerpuje pełnego roszczenia Spółki z tytułu zawyżenia wynagrodzenia Prezesowi.

(akta kontroli str. 5-9, 13, 186-195, 435, 503-513, 525-534)

1.2. Według §3 ust 2 uchwały NZW nr 4/2017²⁸, wysokość wynagrodzenia zmiennego Prezesa została uzależniona od poziomu realizacji siedmiu celów zarządczych, z których każdy miał określony wpływ na wysokość wynagrodzenia zmiennego, tj. cel nr 1 (15%), cel nr 2 (10%), cel nr 3 (15%), cel nr 4 (15%), cel nr 5 (15%), cel nr 6 (15%) oraz cel nr 7 (15%).

NZW ustaliło także, że kwota bazowa wynagrodzenia zmiennego stanowi 50% wynagrodzenia stałego członka Zarządu w poprzednim roku obrotowym, dla którego dokonywane jest obliczenie wysokości przysługującego wynagrodzenia zmiennego. W przypadku zrealizowania części wyznaczonych celów zarządczych, członek Zarządu nabywał uprawnienie do wynagrodzenia zmiennego w wysokości proporcjonalnej do procentowej wagi zrealizowanych celów. W przypadku powołania członka Zarządu w trakcie roku obrotowego – przysługiwała część wynagrodzenia zmiennego proporcjonalnie do liczby pełnych miesięcy pełnienia funkcji, pod warunkiem pełnienia jej przez okres co najmniej sześciu miesięcy.

²⁷ Pismem z 30 listopada 2022 r., tj. jeden dzień po rozpoczęciu kontroli NIK w Spółce.

²⁸ Której postanowienia w zakresie wynagrodzenia zmiennego zostały powielone w uchwałach RN nr: 3/IV/2017, 39/IV/2017, 67/IV/2021 oraz w zawartej umowie o pracę i w umowach o zarządzanie.

W przypadku odwołania – proporcjonalnie do liczby pełnych miesięcy pełnienia funkcji.

Wynagrodzenie zmienne, zgodnie z art. 4 ust. 9 ustawy o wynagrodzeniach w spółkach, przysługiwało, po zatwierdzeniu sprawozdania Zarządu z działalności Spółki oraz sprawozdania finansowego za ubiegły rok obrotowy i udzieleniu absolutorium z wykonania przez Prezesa obowiązków przez walne zgromadzenie.

(akta kontroli str. 5-9)

W latach objętych kontrolą kolejnym prezesom Spółki wypłacono wynagrodzenie zmienne w łącznej wysokości 84 704,67 zł, tj. zaniżone o łącznie 93 778,84 zł od należnego obliczonego zgodnie z obowiązującymi w Spółce regulacjami w tym zakresie (opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*).

ZW przed ustaleniem i wypłatą wynagrodzenia zmiennego zatwierdziło sprawozdania Zarządu z działalności Spółki²⁹ oraz roczne sprawozdania finansowe³⁰ a także udzieliło Prezesowi absolutorium z wykonania obowiązków³¹.

W 2020 r. RN nie podjęła uchwały w sprawie oceny wykonania celów zarządczych i ustalenia kwoty wynagrodzenia zmiennego za 2019 r., Prezesowi nie wypłacono wynagrodzenia zmiennego przysługującego za sześć miesięcy 2019 r. (opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*).

28 września 2022 r. ZW zatwierdziło wymagane w art. 4 ust 9 ustawy o wynagrodzeniach w spółkach sprawozdania za 2021 r. oraz udzieliło Prezesowi absolutorium z wykonania obowiązków od 1 stycznia do 1 września 2021 r., 28 grudnia 2022 r. RN podjęła uchwałę³² w sprawie oceny wykonania celów zarządczych przez byłego Prezesa i ustalenia kwoty wynagrodzenia zmiennego przysługującego za 2021 r. (zmieniona uchwałą nr 7/V/202 z 23 lutego 2023 r.).

(akta kontroli str. 5-9, 82-87, 104-108, 124-136, 196-252)

1.3. Zgodnie z § 5 ust. 3 umowy o pracę oraz § 7 umowy z 12 lipca 2019 r., w razie rozwiązania albo wypowiedzenia przez Spółkę tej umowy z innych przyczyn niż naruszenie podstawowych obowiązków pracownikowi przysługiwała jednorazowa odprawa w wysokości trzykrotności części stałej wynagrodzenia, pod warunkiem pełnienia przez niego funkcji przez okres co najmniej 12 miesięcy przed rozwiązaniem umowy. W § 7 umowy z 1 września 2021 r. wskazano, że Prezesowi przysługuje jednorazowa odprawa, w razie rozwiązania albo wypowiedzenia przez Spółkę tej umowy z innych przyczyn niż naruszenie podstawowych obowiązków, w wysokości jednej części stałej wynagrodzenia, pod warunkiem pełnienia przez niego funkcji przez okres co najmniej 12 miesięcy przed rozwiązaniem umowy.

(akta kontroli str. 82-87, 104-108, 130-139)

RN zatwierdziła do wypłaty Prezesowi (pełniącemu tę funkcję do 30 czerwca 2019 r.) jednorazową odprawę w wysokości trzykrotności części stałej wynagrodzenia, tj. 45 641,25 zł brutto. Wskazana umowa została rozwiązana z dniem 30 czerwca 2019 r. na podstawie złożonego przez Prezesa wniosku w sprawie rozwiązania stosunku pracy na mocy porozumienia stron. Kwota została wypłacona 3 lipca 2019 r.

Przewodniczący RN (pełniący tę funkcję od 27 listopada 2018 r. do 28 września 2022 r.) wyjaśnił, że RN interpretując zapisy umowy o pracę stała na stanowisku, że odprawa należy się w dwóch sytuacjach, tj. rozwiązania albo wypowiedzenia przez Spółkę umowy. Słowo albo to alternatywa wykluczająca. Rozwiązanie umowy o pracę obejmuje sytuacje na mocy porozumienia stron, przez

²⁹ Uchwała nr: 2/2018 z 18 czerwca 2018 r., 2/2019 z 29 czerwca 2019 r. i 2/2021 z 24 września 2021 r.

³⁰ Uchwała nr: 1/2018 z 18 czerwca 2018 r., 1/2019 z 29 czerwca 2019 r. i 1/2021 z 24 września 2021 r.

³¹ Uchwała nr: 4/2018 z 18 czerwca 2018 r., 4/2019 z 29 czerwca 2019 r. i 5/2021 z 24 września 2021 r.

³² Nr 4/V/2022.

oświadczenie jednej ze stron z zachowaniem okresu wypowiedzenia, przez oświadczenie jednej ze stron bez zachowania okresu wypowiedzenia, z upływem czasu na jaki była zawarta. Zatem, RN stała na stanowisku, że skoro do rozwiązania umowy o pracę z Prezesem doszło na mocy porozumienia stron, to odprawa jest należna.

(akta kontroli str. 130-136, 139-143, 253-272, 320, 517-524)

Ponadto, Prezes (pełniący tę funkcję od 12 lipca 2019 r. do 1 września 2021 r.), otrzymał odprawę w kwocie 50 898,87 zł, tj. w wysokości trzykrotności części stałej miesięcznego wynagrodzenia, jednak bez uwzględnienia zamrożenia podstawy wymiaru na mocy art. 31 ustawy o budżecie na rok 2020. (opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*).

(akta kontroli str. 273-283, 319)

1.4. Zgodnie z § 5 uchwały NZW nr 4/2017 RN mogła określić w umowie o zarządzanie, zakres i zasady udostępniania członkom Zarządu urządzeń technicznych oraz zasobów stanowiących mienie Spółki, niezbędnych do wykonywania funkcji, a także limity poszczególnych kosztów albo sposób ich określania. Umowa ta mogła także określać zasady korzystania z mienia Spółki do celów prywatnych.

W uchwałach RN nr: 39/IV/19 i 67/IV/2021 Spółka zobowiązała się zapewnić odpowiednie warunki niezbędne do należytego wykonywania funkcji Prezesa³³, a w szczególności zobowiązała się udostępnić Prezesowi wyposażenie, urządzenia techniczne i inne zasoby np.: pomieszczenia biurowe wraz z wyposażeniem i obsługą sekretariatu, samochód, telefon komórkowy i stacjonarny, komputer przenośny wraz z niezbędnym dodatkowym wyposażeniem oraz stacjonarny i kartę płatniczą. Wobec Prezesa (do 30 czerwca 2019 r.), Spółka zobowiązała się pokrycia kosztów korzystania z samochodu prywatnego do celów służbowych w jazdach lokalnych³⁴ z ustalonym miesięcznym limitem 260 km, kosztów wyjazdów służbowych czy reprezentacyjnych.

W latach 2018-2022 Spółka z tytułu rozmów telefonicznych Prezesa poniosła wydatki w łącznej kwocie 1671,36 zł, wyjazdów służbowych – 8711,16 zł, płatności kartami bankowymi – 1115,04 zł oraz z tytułu korzystania z samochodu prywatnego do celów służbowych – 3157,27 zł (miesięczny limit kilometrów był przestrzegany).

(akta kontroli str. 5-11, 82-99, 104-120, 130-136, 344-385)

1.5. Uchwała NZW nr 4/IV/2017 oraz uchwały RN nr: 3/IV/2017, 39/IV/19 i 67/IV/2021 oraz zapisy umowy o pracę z 12 lipca 2019 r. i z 1 września 2021 r. nie określały wysokości i warunków przyznania członkom Zarządu odszkodowania z tytułu zakazu konkurencji. W okresie objętym kontrolą, Spółka nie wypłacała kolejnym prezesom Zarządu odszkodowania z tytułu zakazu konkurencji.

(akta kontroli str. 5-11, 82-99, 104-120, 124-136, 253-283)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności PGK w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Wynagrodzenie stałe kolejnym prezesom Zarządu Spółki w okresie od 1 stycznia 2018 r. do 30 listopada 2022 r., było naliczane i wypłacane z naruszeniem § 2 ust. 2 uchwały NZW nr 4/2017 w zw. z przepisami ustaw o budżecie obowiązujących w latach 2018-2022³⁵, które zamrażały

³³ Postanowienia zostały przeniesione do zawartych umów o zarządzanie.

³⁴ Umowa w sprawie używania prywatnego samochodu osobowego do celów służbowych zawarta 25 czerwca 2014 r.

³⁵ Odpowiednio: art. 28 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2018 (Dz. U. poz. 2371, ze zm.), art. 22 ustawy z dnia 9 listopada 2018 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2019 (Dz. U. poz. 2435, ze zm.), art. 31 ustawy z dnia 13 lutego 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2020 (Dz. U. poz. 278), art. 15 ustawy z dnia 19 listopada 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2021

podstawę wymiaru na poziomie ustalonym dla roku 2017 określając, że stanowi ono przeciętne miesięczne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w czwartym kwartale 2016 r. (co przy trzykrotności stanowiło kwotę 13 211,34 zł). Skutkiem czego, zgodnie z wyliczeniami Spółki, zawyżono wypłaty wynagrodzenia stałego kolejnym prezesom Zarządu łącznie o kwotę 172 110,52 zł.

Niestosowanie zapisów ustaw okołobudżetowych wpłynęło także na zawyżenie:

- odprawy wypłaconej Prezesowi (pełniącemu tę funkcję od 12 lipca 2019 r. do 1 września 2021 r.) o kwotę 11 264,55 zł;
- ekwiwalentu za niewykorzystany urlop wypoczynkowy Prezesowi (pełniącemu tę funkcję do 30 czerwca 2019 r.) o kwotę 5549,44 zł;
- wynagrodzenia zmiennego za 2020 r. Prezesowi (pełniącemu tę funkcję od 12 lipca 2019 r. do 1 września 2021 r.) o kwotę 12 145,52 zł.

Przewodniczący RN (pełniący tę funkcję do 27 listopada 2018 r.) wyjaśnił, że RN nie posiadała wiedzy dotyczącej zapisów ustawy okołobudżetowej na rok 2018. Takiej wiedzy nie posiadały też służby Spółki, które przygotowywały materiały dotyczące działalności RN oraz Radca Prawny Spółki.

Przewodniczący RN (pełniący tę funkcję od 27 listopada 2018 r. do 28 września 2022 r.) wyjaśnił, że ustawy okołobudżetowe dotyczyły określenia maksymalnych pułapów wynagrodzenia członków organów spółek, a nie przewidywały pełnego zamrożenia tych wynagrodzeń. Należy przyjąć, że dopuszczalna jest waloryzacja wynagrodzenia Prezesa do momentu osiągnięcia przez to wynagrodzenie ustawowego pułapu maksymalnego, tj. czterokrotności przeciętnego wynagrodzenia. Ustawy okołobudżetowe nie ingerowały w treść uchwał organów spółek ani w obowiązujące kontrakty, zatem automatyczna waloryzacja zgodnie z umową jest dopuszczalna do momentu przekroczenia pułapu maksymalnego wysokości wynagrodzenia wynikającego z właściwej ustawy budżetowej.

Według obecnego Prezesa, wysokość wypłaconych wynagrodzeń wynikała z obranego sposobu realizowania płatności, który Spółka uznawała za prawidłowy.

(akta kontroli str. 82-87, 104-108, 123, 130-139, 142-143, 253-283, 317-321, 514-521, 551-554)

NIK zauważa, że ustawy okołobudżetowe stanowią źródło prawa powszechnie obowiązującego, a ich moc wiążąca nie jest uzależniona od woli organów Spółki. Ustawy okołobudżetowe „zamrażające” podstawę wymiaru, o której mowa w art. 1 ust. 3 pkt 11 ustawy o wynagrodzeniach w spółkach, na poziomie przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat z zysku w czwartym kwartale 2016 r. - stanowią normy bezwzględnie obowiązujące, kształtują wysokość wynagrodzenia tak członków Zarządu, jak i RN bez względu na wolę wyrażoną w umowach czy w uchwałach w sprawie zasad kształtowania wynagrodzeń. Swoboda kształtowania zasad wynagradzania członków organów Spółki jest ograniczona. W szczególności nie można dowolnie określać przyjętej w ustawie podstawy wymiaru. Z przepisów art. 4 ust. 1 i 2 oraz art. 10 ust. 1 ustawy o wynagrodzeniach w spółkach wynikają ograniczenia wysokości wynagrodzeń członków Zarządu i RN, nie polegają one na limitowaniu kwot wynagrodzeń, lecz na określeniu sposobu ich obliczania poprzez ustalenie dopuszczalnych wielkości mnożników, uzależnionych od wymienionych w art. 4 ust. 2 ustawy o wynagrodzeniach w spółkach parametrów działalności spółki.

2. RN zaniżyła wysokość wynagrodzenia zmiennego Prezesowi (pełniącemu tę funkcję do 30 czerwca 2019 r.) za 2017 r. o kwotę 18 949,38 zł brutto, pomimo zrealizowania celów zarządczych na poziomie 45% i za 2018 r. o kwotę

(Dz. U. z 2020 r. poz. 2400, ze zm.), art. 11 ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2022 (Dz. U. 2445).

74 829,46 zł brutto, pomimo osiągnięcia celów zarządczych na poziomie 100%. Było to niezgodne z postanowieniami § 5 ust. 2 umowy o pracę w związku z § 3 ust 11 uchwały NZW nr 4/2017, zgodnie z którym kwota bazowa wynagrodzenia zmiennego stanowi 50% wynagrodzenia stałego, a jego wysokość jest uzależniona od wykonania danego celu (wyrażonego w procentach pomnożona przez wagę danego celu). Zgodnie ze sposobem wyliczenia wysokości wynagrodzenia zmiennego³⁶, za 2017 r. winno ono wynieść 31 582,3 zł, a za 2018 r. – 79 268,06 zł.

Przewodniczący RN (pełniący tę funkcję do 27 listopada 2018 r.) wyjaśnił, że wynagrodzenie zmienne za 2017 r. zostało ustalone w wyniku analizy osiągniętych celów zarządczych, przy czym osiągnięte wyniki nie były zadowalające dla członków RN i wprowadzono współczynniki określające procent wykonania poszczególnych celów zarządczych. Nie potraktowano ich jako wykonania lub nie (0 lub 1).

Przewodniczący RN (pełniący tę funkcję od 27 listopada 2018 r. do 28 września 2022 r.) wyjaśnił, że RN zwróciła uwagę na nieprawidłowości związane z wyborem firmy dotyczącej dostarczenia oprogramowania Spółce, jak również utrzymanie umowy o pracę z elementami umowy o zarządzanie czy nieprawidłowości związane z pokrywaniem kosztów delegacji służbowych Prezesa. Ponadto, RN rekomendowała podjęcie działań zmierzających do ograniczenia kosztów związanych z funkcjonowaniem niektórych działów w Spółce, możliwości zlecenia częściowo usług podmiotom zewnętrznym. Mając te okoliczności na uwadze, RN podjęła decyzję o wypłacie wynagrodzenia zmiennego za 2018 r. w wysokości 4438,60 zł.

(akta kontroli str. 5-9, 130-136, 199-223, 514-524)

Wskazane przez przewodniczącego RN (pełniącego tę funkcję od 27 listopada 2018 r. do 28 września 2022 r.) okoliczności, na które zwróciła uwagę RN przy ustalaniu wysokości wynagrodzenia zmiennego za 2018 r., nie stanowiły przesłanek do oceny realizacji celów zarządczych i wypłaty tego wynagrodzenia.

3. RN nie ustaliła wysokości wynagrodzenia zmiennego przysługującego Prezesowi za sześć miesięcy 2019 r., pomimo zatwierdzenia sprawozdania finansowego za rok obrotowy 2019 (uchwała ZW nr 1/2020 z 11 sierpnia 2020 r.); zatwierdzenia sprawozdania Zarządu z działalności Spółki za rok obrotowy 2019 (uchwała ZW nr 2/2020 z 11 sierpnia 2020 r.) oraz udzielenia członkowi Zarządu absolutorium z wykonania przez niego obowiązków za 2019 r. (uchwała nr 4/2020 z 11 sierpnia 2020 r.), tj. postanowień wymienionych w art. 4 ust 9 ustawy o wynagrodzeniach w spółkach. Według § 3 ust 8 uchwały NZW nr 4/2017 w przypadku odwołania członka Zarządu przed zakończeniem roku obrotowego, przysługuje mu część wynagrodzenia zmiennego proporcjonalnie do ilości pełnych miesięcy pełnienia funkcji w trakcie danego roku obrotowego.

Przewodniczący RN (pełniący tę funkcję od 27 listopada 2018 r. do 28 września 2022 r.) wyjaśnił, że RN nie podjęła uchwały w zakresie ustalenia wysokości wynagrodzenia zmiennego Prezesa za okres od 1 stycznia do 30 czerwca 2019 r. z uwagi na brak wniosku w przedmiotowym zakresie.

NIK zauważa, że zgodnie z § 3 ust 12 uchwały NZW nr 4/2017 Prezes (pełniący tę funkcję od 12 lipca 2019 r. do 1 września 2021 r.) złożył 20 sierpnia 2020 r. sprawozdanie z realizacji celów zarządczych w roku obrotowym 2019 r. i tym samym RN zobowiązana była do podjęcia uchwały w sprawie oceny wykonania

³⁶ Wynagrodzenie zmienne za dany rok, w przypadku zrealizowania wszystkich celów zarządczych stanowiło 50% wartości wynagrodzenia stałego. Każdy cel zarządczy miał określoną wagę, która wpływała na wysokość wynagrodzenia zmiennego. Niewykonanie danego celu skutkowało odpowiednim pomniejszeniem kwoty tego wynagrodzenia.

celów zarządczych i ustalenia kwoty wynagrodzenia zmiennego przysługującego za sześć miesięcy 2019 r. Z przedłożonego sprawozdania wynika, że w 2019 r. cele zarządcze zostały osiągnięte przez pełniących w tym roku funkcję prezesów Zarządu na poziomie 55%.

(akta kontroli str. 196-198, 224-234, 517-524)

4. RN 28 grudnia 2022 r., tj. 23 dni po ukonstytuowaniu się, podjęła uchwałę nr 4/IV/2022 w sprawie oceny wykonania celów zarządczych przez Prezesa (pełniącego tę funkcję od 12 lipca 2019 r. do 1 września 2021 r.) w roku obrotowym 2021 i ustalenia kwoty wynagrodzenia zmiennego przysługującego za 2021 r. (zmieniona uchwałą nr 7/IV/2023 z 24 lutego 2023 r.), co było niezgodne z § 3 ust. 13 uchwały nr 4/2017, według którego RN, w terminie 14 dni od złożenia sprawozdania członka Zarządu z wykonania celów zarządczych w oparciu o ustalone kryterium realizacji, podejmuje uchwałę w sprawie oceny wykonania celów zarządczych w roku obrotowym i ustalenie kwoty wynagrodzenia zmiennego przysługującego za ten rok obrotowy. Sprawozdanie Prezesa z realizacji celów zarządczych za rok obrotowy 2021 zostało przedłożone RN 13 października 2022 r. (sporządzone 12 października 2022 r.). Opóźnienie terminu podjęcia przez RN właściwej uchwały w stosunku do przedłożenia sprawozdania Prezesa z realizacji celów zarządczych za rok obrotowy 2021, wyniosło 62 dni.

(akta kontroli str. 5-9, 244-252)

Przewodnicząca RN (pełniąca tę funkcję od 5 grudnia 2022 r.) wyjaśniła, że termin podjęcia uchwały podyktowany był faktem, że RN została powołana 28 września 2022 r. a jej ukonstytuowanie nastąpiło w dniu 5 grudnia 2022 r., co wynikało z faktu, że jeden z członków RN przebywał do 30 listopada 2022 r. na zwolnieniu lekarskim.

(akta kontroli str. 555-556)

OCENA CZĄSTKOWA

NIK ocenia negatywnie przestrzeganie przez PGK przepisów o zasadach wynagradzania członków Zarządu Spółki. Powyższą ocenę uzasadnia m.in. naliczanie i wypłacanie w okresie od 1 stycznia 2018 r. do 30 listopada 2022 r. wynagrodzeń członkom Zarządu w nieprawidłowej wysokości bez uwzględnienia przepisów ustaw o budżetach, co skutkowało zawyżeniem tych wynagrodzeń o łączną kwotę 172 110,52 zł. W trakcie kontroli NIK, podjęto jednak działania zmierzające do zwrotu przez obecnego i byłych prezesów Spółki wypłaconych im wynagrodzeń w zawyżonej wysokości.

OBSZAR

2. Przestrzeganie przepisów o zasadach wynagradzania członków rad nadzorczych.

Opis stanu faktycznego

Uchwałą nr 3/2017 NZW Spółki z dnia 19 czerwca 2017 r. w sprawie zasad kształtowania wynagrodzeń członków RN³⁷ (dalej: uchwała NZW nr 3/2017) miesięczne wynagrodzenie członków RN zostało określone jako iloczyn podstawy wymiaru o której mowa w art. 1 ust 3 pkt 11 ustawy o wynagrodzeniach w spółkach oraz mnożnik, który dla przewodniczącego RN wyniósł 57%, a pozostałych członków RN – 46%. Kwoty wynagrodzeń określone w uchwale NZW nr 3/2017 nie przekroczyły mnożnika określonego w art. 10 ust. 1 pkt 2 ustawy o wynagrodzeniach w spółkach, tj. 0,75 podstawy wymiaru wynagrodzenia.

³⁷ Zmieniona uchwałą nr 2/2022 z 28 grudnia 2022 r. według której miesięczne wynagrodzenie każdego z członków RN od 1 grudnia 2022 r stanowi równowartość kwoty odpowiadającej iloczynowi podstawy wymiaru o której mowa w art. 1 ust 3 pkt 11 ustawy o wynagrodzeniach w spółkach, z uwzględnieniem przepisów powszechnie obowiązujących zmieniających lub modyfikujących tą podstawę, w szczególności przepisów ustaw o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na dany rok oraz ustalonego mnożnika dla przewodniczącego – 57%, dla pozostałych członków RN – 46% (dalej: uchwała NZW nr 2/2022).

Według ww. uchwały, wynagrodzenie przysługiwało bez względu na częstotliwość formalnie zwołanych posiedzeń, z zastrzeżeniem, że nie przysługuje za miesiąc, w którym członek RN nie był obecny na wszystkich formalnie zwołanych posiedzeniach z powodów nieusprawiedliwionych o którym decydował przewodniczący RN lub jego zastępca. W przypadku, gdy powołanie, odwołanie, rezygnacja lub wygaśnięcie mandatu nastąpiło w czasie trwania miesiąca kalendarzowego wynagrodzenie powinno zostać naliczone proporcjonalnie do liczby dni pełnienia funkcji w danym miesiącu.

(akta kontroli str. 12-13, 66-81)

W okresie objętym kontrolą, RN była trzyosobowa i została powołana przez ZW na kadencję: od 20 czerwca 2017 r., od 27 listopada 2018 r. oraz od 29 września 2022 r.

(akta kontroli str. 477-487)

W latach 2018-2022 (do 30 czerwca) członkom RN wypłacono wynagrodzenie w łącznej kwocie 428 181,21 zł, tj. zawyżonej o 73 870,94 zł od kwoty należnej z uwzględnieniem uchwały NZW nr 3/2017 oraz przepisów ustaw o budżetach, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Od 1 lipca 2022 r. członkom RN naliczono i wypłacono wynagrodzenie w wysokości, która nie naruszała art. 11 ustawy o budżetach obowiązującej w 2022 r.

(akta kontroli str. 4, 12-13, 284-321, 488-493)

W trakcie kontroli NIK ustalono także, że za listopad 2018 r. członkowie RN otrzymali wynagrodzenie w wysokości nieproporcjonalnej do liczby dni pełnienia funkcji w tym miesiącu, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 284-292)

W 2022 r. Audytor Wewnętrzny Urzędu Miasta w Lubartowie przeprowadził audyt instytucjonalny i finansowy PGK za lata 2019-2021³⁸ i ustalił, że członkom RN Spółki naliczono i wypłacono wynagrodzenie biorąc niewłaściwą podstawę wymiaru, tj. nie zastosowano przepisów ustaw o budżetach.

Spółka, po uzyskaniu wyników audytu, zleciła³⁹ kancelarii radców prawnych opracowanie opinii w kwestii prawidłowości postępowania organów Spółki w zakresie wypłacanych wynagrodzeń Prezesowi i członkom RN w latach 2019-2021, a w szczególności dopuszczalności ich automatycznej waloryzacji, w świetle powszechnie obowiązującego prawa. Za przedłożoną opinią, PGK zapłaciło 2706 zł (brutto).

Z przedłożonej opinii wynikało, że „w aktualnym stanie prawnym przyznane organom spółek komunalnych wynagrodzenia mogą podlegać automatycznej waloryzacji, o ile tylko zwaloryzowane kwoty mieszczą się w widełkach wynikających z przemnożenia współczynników określonych w art. 4 i 10 nowej ustawy kominowej przez kwotę podstawy wymiaru określaną w ustawach o budżetach w kolejnych latach, tj. obecnie kwotę przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w czwartym kwartale 2016 r. W przypadku Spółki oznacza to dopuszczalność automatycznej waloryzacji wynagrodzeń członków Zarządu i RN do momentu osiągnięcia pułapu dla Prezesa 4-krotności, dla członków RN – 0,75 krotności przeciętnego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w czwartym kwartale 2016 r. Po osiągnięciu tych pułapów, do czasu ustawowego odmrożenia tzw. podstawy wymiaru, dalsza waloryzacja (...) jest niedopuszczalna.”

³⁸ Spółka otrzymała sprawozdanie z audytu 1 sierpnia 2022 r.

³⁹ 12 września 2022 r.

Prezes wyjaśnił, że Spółka stoi na stanowisku wyrażonym w opinii kancelarii radców prawnych.

(akta kontroli str. 148-181, 328-336, 503-513)

NIK zauważa, że zlecając opracowanie opinii przez kancelarię radców prawnych, Spółka posiadała informację prawną z 3 sierpnia 2022 r. przedłożoną przez kancelarię radców prawnych, która zgodnie z umową zawartą 15 stycznia 2021 r. zobowiązała się do świadczenia usług prawnych na rzecz PGK. Z treści tej informacji wynikało, że „wysokość wynagrodzenia miesięcznego członków organu nadzorczego w 2022 r. ustala się w wysokości nieprzekraczającej iloczynu podstawy wymiaru (przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w czwartym kwartale 2016 r.) oraz mnożnika 0,75 (z zastrzeżeniem możliwości podwyższenia wynagrodzenia do 10% ze względu na pełnioną funkcję).”

Prezes wyjaśnił, że Spółka posiadała wątpliwości co do prawidłowości wyliczeń i stawianej tezy po przeprowadzonym audycie. Możliwe rozbieżności interpretacji przepisów oraz konieczność wyjaśnienia powstałych wątpliwości uzasadniała zasadność podjętych działań. Skierowanie zapytania mogło potwierdzić słuszność prezentowanych też w sprawozdania audytu bądź potwierdzić istnienie rozbieżności w sposobie interpretowania zapisów aktów prawnych. Uzyskana opinia potwierdziła rozbieżność w interpretacji przepisów.

(akta kontroli str. 337-343, 544-548)

Pismem z 30 listopada 2022 r.⁴⁰, Burmistrz Miasta Lubartów zobowiązał Prezesa do podjęcia działań w celu odzyskania nienależnie wypłaconych wynagrodzeń kolejnym prezesom PGK oraz członkom RN oraz przestrzegania uchwał i organów Spółki i obowiązujących przepisów.

Burmistrz wyjaśnił, że na posiedzeniu ZW w dniu 29 września 2022 r. przekazał ustalenia oraz zalecenia audytu członkom RN, wskazując, że są one zasadne.

Prezes wyjaśnił, że Spółka zleciła analizę prawną zagadnienia i stoi na stanowisku wyrażonym w tej opinii.

(akta kontroli str. 503-513, 525-534)

Uchwałą NZW nr 1/2022 z 28 grudnia 2022 r. w sprawie zobowiązania Spółki do podjęcia działań zmierzających do analizy zasadności dochodzenia roszczeń o naprawienie szkody wyrządzonej przy sprawowaniu zarządu lub nadzoru Burmistrz Miasta wykonujący uprawnienia ZW zobowiązał PGK do podjęcia działań w tym zakresie w związku z wypłatą członkom Zarządu i RN wynagrodzeń w wysokości nieuwzględniającej przepisy ustaw o budżecie.

Prezes wyjaśnił, że „zarówno Zarząd jak i RN dokonali interpretacji, zgodnie z którą możliwe było ustalenie wynagrodzenia zgodnie z ustawą o wynagrodzeniach w spółkach, która wskazywała maksymalne wynagrodzenie. Przyjęto, że możliwe są ruchy płacowe, przy określonych ustawowych poziomach maksymalnych. Poziomy te zostały przyjęte kwotowo, przy zachowaniu okresu wskazanego w ustawach o budżecie. Uznać należy, że Spółka uwzględniała brzmienie ustaw, gdyż ustawy o budżecie nie posługiwały się pojęciem zakazu waloryzacji, a jedynie odnosiły się do podstawy wymiaru. Zamrożenie podstawy wymiaru miało wpływ na wysokość maksymalnych wynagrodzeń i ograniczało waloryzację do maksymalnych wartości”.

(akta kontroli str. 186-195)

⁴⁰ Kontrola NIK w Spółce rozpoczęła się 29 listopada 2022 r.

W trakcie prowadzenia czynności kontrolnych, Spółka zawarła⁴¹ porozumienie z przewodniczącym RN (pełniącym tę funkcję od 27 listopada 2018 r. do 28 września 2022 r.) dotyczące zwrotu 1458,12 zł, tj. kwoty stanowiącej równowartość wynagrodzenia brutto naliczonego i wypłaconego w okresie od 1 stycznia do 30 czerwca 2022 r powyżej mnożnika określonego w art. 10 ust. 1 pkt 2 ustawy o wynagrodzeniach w spółkach, tj. 0,75 podstawy wymiaru wynagrodzenia. Kwota została uregulowana, jednak nie wyczerpywała roszczenia Spółki za ten okres w stosunku do ówczesnego przewodniczącego RN.

(akta kontroli str. 293-299, 476, 512-513)

⁴¹ 27 grudnia 2022 r.

Spółka wystosowała także wezwania do zapłaty:

- kwoty 5099,53 zł przez członków RN (pełniących tę funkcję od 20 czerwca 2017 r. do 26 listopada 2018 r.). Do dnia zakończenia czynności kontrolnych, członkowie RN zwrócili łącznie kwotę 3148,6 zł.
- kwoty 68 771,41 zł przez członków RN (pełniących tę funkcję od 27 listopada 2018 r. do 27 września 2022 r.) i równocześnie złożono wnioski do sądu o zawiązanie trzech członków RN do prób ugodowych w sprawie o zapłatę kwot w wysokości odpowiednio: 26 271,67 zł, 21 249,87 zł i 21 249,87 zł.
(akta kontroli str. 436-476)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności Spółki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W latach 2018-2022 (do 30 czerwca) wynagrodzenia członków RN były naliczane i wypłacane w zawyżonej wysokości z naruszeniem § 1 ust. 2 uchwały NZW nr 3/2017 oraz art. 1 ust. 3 pkt 11 ustawy o wynagrodzeniach w spółkach w związku z przepisami ustaw o budżetowych. Członkom RN w ww. okresie wypłacono łącznie kwotę 428 181,21 zł brutto, tj. zawyżoną o 73 870,94 zł.

Stosownie do uchwały NZW nr 3/2017 oraz mając na uwadze przepisy ustaw o budżetowych wysokość wynagrodzenia członków RN powinna wynosić:

- w przypadku przewodniczącego RN (mnożnik 57%) – 2510,15 zł, natomiast od 1 stycznia do 27 listopada 2018 r. Spółka wypłacała miesięczne wynagrodzenie w wysokości 2701,52 zł, tj. wyższe od należnego o 191,37 zł, od 12 do 31 grudnia 2018 r. – 2509,53 zł., tj. zawyżone o 171,27 zł, w 2019 r. – 2890,61 zł (tj. zawyżone o 380,46 zł), w 2020 r. – 3059,59 zł (tj. zawyżone o 549,44 zł), w 2021 r. – 3223,60 zł (tj. zawyżone o 713,45 zł), w 2022 r. (od 1 stycznia do 30 czerwca) – 3545,86 zł (tj. zawyżone o 1035,71 zł).
- w przypadku pozostałych członków RN (mnożnik 46%) – 2025,74 zł, natomiast w 2018 r. wyniosło 2180,17 zł (tj. zawyżone o 154,43 zł, w 2019 r. – 2332,78 zł (tj. zawyżone o 307,40 zł), w 2020 r. – 2469,15 zł (tj. zawyżone o 443,41 zł), w 2021 r. – 2601,50 zł (tj. zawyżone o 575,76 zł) i od 1 stycznia do 30 czerwca 2022 r. – 2861,57 zł (tj. zawyżone o 835,83 zł).

(akta kontroli str. 4, 12-13, 284-321, 436-487)

Prezes wyjaśnił, że trudno obecnie ustalić przyczynę nieuwzględnienia ustaw o budżetowych w wyliczaniu wynagrodzeń członkom RN. Spółka dysponuje opinią radcy prawnego z 26 września 2022 r., z której wynika, że sposób wyliczenia wynagrodzeń członków RN w latach 2019-2021 był prawidłowy, o ile nie przekraczały one 0,75 krotności przeciętnego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w czwartym kwartale 2016 r.

(akta kontroli str. 551-554)

Prezes (pełniący tę funkcję do 30 czerwca 2019 r.) wyjaśnił, że wynagrodzenie członków RN było ustalone w uchwale NZW nr 3/2017 i było wypłacane w oparciu o przedkładane przez pracowników Spółki dokumenty.

Prezes (pełniący tę funkcję od 12 lipca 2019 r. do 1 września 2021 r.) wyjaśnił, że osobiście nie zajmował się obliczaniem wysokości wynagrodzeń członków RN, a sposób ich wyliczenia był kontynuacją stosowanych dotychczas zasad.

Specjalista ds. płac i księgowości wyjaśniła, że wypłaty wynagrodzeń członkom RN zwaloryzowano na podstawie zapisów uchwały NZW nr 3/2017.

W latach 2018-2022 listy płac były zatwierdzane przez Prezesa⁴² i Głównego księgowego.

(akta kontroli str. 317-321, 494-502, 535-543)

Z § 1 ust. 2 uchwały NZW nr 3/2017 wynika, że wynagrodzenie członków RN zostało określone jako iloczyn podstawy wymiaru w rozumieniu art. 1 ust 3 pkt 11 ustawy o wynagrodzeniach w spółkach i odpowiedniego wskaźnika. Wobec zamrożenia podstawy wymiaru na poziomie określonym dla 2017 r. w przepisach ustaw o budżetowych, wynagrodzenie członków RN nie mogło ulegać corocznej waloryzacji.

2. Członkowie RN, którzy zostali odwołani z dniem 27 listopada 2018 r. otrzymali wynagrodzenie w wysokości nieproporcjonalnej do liczby dni pełnienia funkcji, co stanowiło naruszenie § 2 ust 4 uchwały NZW nr 3/2017 zgodnie z którym, członkowie RN powinni otrzymać wynagrodzenie proporcjonalne do liczby dni pełnienia funkcji w danym miesiącu w przypadku, gdy odwołanie nastąpiło w czasie trwania miesiąca kalendarzowego. Wynagrodzenie to zostało wypłacone w zawyżonej wysokości, tj. o łącznie 97,23 zł.

(akta kontroli str. 284-292, 477-487)

Specjalista ds. płac i księgowości wyjaśniła, że wynagrodzenie zostało wyliczone proporcjonalnie do liczby dni roboczych przepracowanych w miesiącu listopadzie 2018 r.

(akta kontroli str. 535-543)

OCENA CZĄSTKOWA

NIK negatywnie ocenia realizację przez PGK zadań w zakresie przestrzegania przepisów dotyczących zasad wynagradzania członków RN. Na ocenę wpłynęło naliczanie i wypłacanie w okresie od 1 stycznia 2018 r. do 30 czerwca 2022 r. wynagrodzeń członkom RN w nieprawidłowej wysokości bez uwzględnienia przepisów ustaw o budżetowych. W trakcie kontroli NIK, Spółka podjęła jednak działania celem odzyskania wynagrodzeń wypłaconych członkom RN w zawyżonej łącznej kwocie 73 870,94 zł.

OBSZAR

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o:

- Wnioski
1. Kontynuowanie podjętych przez Spółkę działań dotyczących dochodzenia roszczeń z tytułu wypłacania członkom Zarządu i RN zawyżonych wynagrodzeń.
 2. Przyznawanie i wypłacanie wynagrodzenia zmiennego członkom Zarządu stosownie do postanowień obowiązujących uchwał w sprawie zasad kształtowania wynagrodzeń członków Zarządu.
 3. Wypłacanie wynagrodzeń członkom RN proporcjonalnie do liczby dni pełnienia funkcji.

Uwagi

NIK zwraca uwagę, że art. 293 § 1 Kodeksu spółek handlowych (dalej: Ksh) stanowi, że członek zarządu, rady nadzorczej odpowiada wobec spółki za szkodę wyrządzoną działaniem lub zaniechaniem sprzecznym z prawem, lub postanowieniami umowy spółki, chyba że nie ponosi winy. Zaniechaniem sprzecznym z ustawą było niestosowanie przepisów ustaw o budżetowych zamrażających podstawę wymiaru na poziomie obowiązującym w 2017 r. przez

⁴² Z wyjątkiem wypłaty wynagrodzenia 3 lipca 2019 r. oraz 5 sierpnia 2022 r., którą zatwierdził Prokurent.

członków organów Spółki zobowiązanych do zachowania staranności również w odniesieniu do obowiązku wypłacania w imieniu Spółki wynagrodzeń.

Z przepisów art. 293 Ksh wynika, że członkowie zarządu i rady nadzorczej powinni przy wykonywaniu swoich obowiązków dołożyć staranności wynikającej z zawodowego charakteru swojej działalności. Ponadto według art. 50 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym¹, obowiązkiem osób uczestniczących w zarządzaniu mieniem komunalnym jest zachowanie szczególnej staranności przy wykonywaniu zarządu zgodnie z przeznaczeniem tego mienia i jego ochrona. Należy również dodać, że przepis art. 414 Kodeksu cywilnego¹ dopuszcza zbieg roszczeń z bezpodstawnego wzbogacenia z roszczeniami o naprawienie szkody.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Lublinie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwagi
i wykonania
wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwagi i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Lublin, dnia 27 marca 2023 r.

Kontroler:

Edyta Kolano

Główny specjalista kontroli państwowej

p.o. Dyrektor

Delegatury Najwyższej Izby Kontroli
w Lublinie

Edward Szempruch

.....
Podpis

.....
Podpis